

Zawieszenie wójta w czynnościach służbowych tylko przez sąd - tego oczekuje RPO

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: czwartek, 09, kwiecień 2026 09:36

Piotr Majoch

Odsłony: 441

Rzecznik Praw Obywatelskich postuluje, aby zawieszanie w czynnościach służbowych podejrzanego wójta, burmistrza czy prezydenta miasta było zadaniem sądu, a nie prokuratora. W tej sprawie wystosowano oficjalne pismo do ministra sprawiedliwości Waldemara Żurka.

Zagadnienie dotyczące procedury zawieszenia organu wykonawczego gminy czy miasta było podnoszone już niejednokrotnie. Propozycja zmian w kodeksie postępowania karnego (k.p.k.), która miała doprowadzić do przeniesienia ww. kompetencji wyłącznie na sądy, znalazła się w jednym z senackich projektów procedowanych w 2020 r. Propozycja ta nie została jednak uchwalona. Tymczasem - jak zauważa Rzecznik - sytuacja, w której o zawieszeniu wójta, burmistrza czy prezydenta miasta decyduje prokurator, rodzi pewne obawy. Prokuratura nie jest bowiem w pełni niezależna od władzy wykonawczej, a zatem oparcie procedury na sądach i sędziach jest potencjalnie bezpieczniejsze politycznie.

Rzecznik Praw Obywatelskich oczekuje, aby pomimo przerwania prac nad projektem (z uwagi na zasadę dyskontynuacji nie powrócono do niego w kolejnej parlamentarnej kadencji) ponownie otworzyć debatę na ten temat. Istotnie - jak zaznaczało samo Ministerstwo Sprawiedliwości - w polskim porządku prawnym funkcję "gospodarza" postępowania przygotowawczego (które kończy się najczęściej wystosowaniem aktu oskarżenia) piastuje prokurator, którego uprawnienie do zawieszania w czynnościach służbowych lub wykonywaniu zawodu wynika z art. 276 k.p.k. Pewne obawy o możliwość wywierania nacisków wiążą się jednak z wprowadzoną w 2016 roku nową ustawą - Prawo o prokuraturze, która dopuszcza wydawanie poleceń dotyczących konkretnych rozstrzygnięć procesowych przez Prokuratora Generalnego działającego za pośrednictwem Prokuratora Krajowego.

Uwzględniając autonomię działania jednostek samorządu terytorialnego, Rzecznik wskazał, że organy samorządowe nie powinny podlegać zewnętrznej ingerencji władzy centralnej. Mając na uwadze konstytucyjne podstawy tych zasad, RPO zwrócił uwagę na poważne wątpliwości, czy aktualnie funkcjonujący model zawieszania organów wykonawczych gmin i miast, pozostaje zgodny z Ustawą Zasadniczą. Nie zmienia tego fakt, że sądy sprawują nadzór nad stosowaniem środków zapobiegawczych przez prokuratorów - takie kontrole mają bowiem charakter następczy, a ewentualne wniesienie zażalenia na czynność prokuratora nie wstrzymuje jej wykonania.

Powołując się na te argumenty, RPO Marcin Wiącek zaapelował do ministra sprawiedliwości Waldemara Żurka o przyjrzenie się sprawie i zajęcie stanowiska.

Źródło: [BIP Biura RPO](#)